

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Харківський державний університет харчування та торгівлі

БІРЖОВА ДІЯЛЬНІСТЬ

Методичні вказівки та завдання для практичних занять

Харків
ХДУХТ
2017

Біржова діяльність : методичні вказівки та завдання для практичних занять [Електронний ресурс] / уклад.: А. М. Одарченко, К. В. Сподар, О. О. Лісніченко. – Електрон. дані. – Х. : ХДУХТ, 2017. – 1 електрон. опт. диск (CD-ROM); 12 см. – Назва з тит. екрана.

Укладачі: А.М. Одарченко, д. т. н., проф., кафедра товарознавства, управління якістю та екологічної безпеки;
К.В. Сподар, к. т. н., ст. викл., кафедра товарознавства, управління якістю та екологічної безпеки;
О.О. Лісніченко, к. е. н., доц., кафедра товарознавства, управління якістю та екологічної безпеки

Рецензент Г.А. Синицина, к. т. н., проф., кафедра прикладної економіки та інформаційних систем

Кафедра товарознавства, управління якістю та екологічної безпеки

Схвалено науково-методичною комісією факультету управління торговельно-підприємницькою та митною діяльністю

Протокол від «19» червня 2017 року № 5

Схвалено вченою радою ХДУХТ

Протокол від «03» липня 2017 року № 16

Схвалено редакційно-видавничою радою ХДУХТ

Протокол від «30» червня 2017 року № 16

© Одарченко А. М., Сподар К. В.,
Лісніченко О.О., укладачі, 2017
© Харківський державний
університет харчування
та торгівлі, 2017

ЗМІСТ

Вступ	4
Тема 1. Товарна біржа як елемент інфраструктури ринку	5
Тема 2. Регулювання біржової діяльності	7
Тема 3. Біржові угоди	9
Тема 4. Характеристика опціонних угод	11
Тема 5. Ф'ючерсний ринок	12
Тема 6. Організація та технологія біржової торгівлі	14
Тема 7. Брокерська діяльність	17
Тема 8. Фондовий ринок і його учасники	19
Тема 9. Фондова біржа	22
Тема 10. Основи функціонування валютної біржі	23
Список використаних джерел	26

ВСТУП

Сучасний етап розвитку України характеризується розбудовою ринкових відносин, активним формуванням інфраструктури ринкової економіки.

У складі цієї інфраструктури одне з чільних місць належить біржам – товарним, фондовим, валютним тощо.

Найбільш масовий розвиток отримали товарні біржі, що являють собою організований товарний ринок, у межах якого відповідно до встановлених правил здійснюються угоди купівлі-продажу певних видів товарів.

Для сучасного етапу розвитку світової біржової торгівлі характерні тенденції росту обсягів біржової діяльності при постійному звуженні асортименту і числа угод за реальним товаром, розміщення в місцях концентрації споживання товарів, вирівнювання рівня біржових цін на товари на різних біржах і зростання технічного оснащення бірж, що веде до вдосконалення техніки біржових операцій.

Програма дисципліни спрямована на формування у майбутніх фахівців вміння створення оптимальних умов клієнтам для здійснення біржових угод і проведення біржових операцій.

Виконання практичних завдань допоможе студентам сформувати внутрішню готовність і фахову здатність майбутнього фахівця до використання біржових операцій в повсякденній господарській діяльності підприємства та в стратегічному плануванні можливих шляхів розвитку фірми.

Тема 1. ТОВАРНА БІРЖА ЯК ЕЛЕМЕНТ ІНФРАСТРУКТУРИ РИНКУ

Мета заняття: вивчити основні поняття товарної біржі, ознайомитися з класифікацією бірж та органами її управління, визначити учасників біржових торгів.

Методичні рекомендації до вивчення теми

При вивченні теми прослідкувати за історією створення товарної біржі на ринку та визначити сучасний стан біржового ринку. Визначити класифікацію бірж, їх функції. Ознайомитися з учасниками біржових торгів, описати їх права та обов'язки. Розкрити поняття «біржове місце». Охарактеризувати органи управління товарною біржою. Визначити склад, функції та завдання органів управління біржою.

Для контролю знань студентів та перевірки рівня підготовки до практичного заняття пропонується відповісти на такі запитання:

1. Охарактеризуйте поняття «товарна біржа».
2. Перерахуйте основні та допоміжні функції біржі.
3. Що є основною метою біржі?
4. Як визначається вартість «біржового місця»?
5. Назвіть права та обов'язки членів товарної біржі.

Завдання 1

Виділіть та охарактеризуйте основні етапи розвитку світової біржової торгівлі. Відповідь подайте у вигляді таблиці.

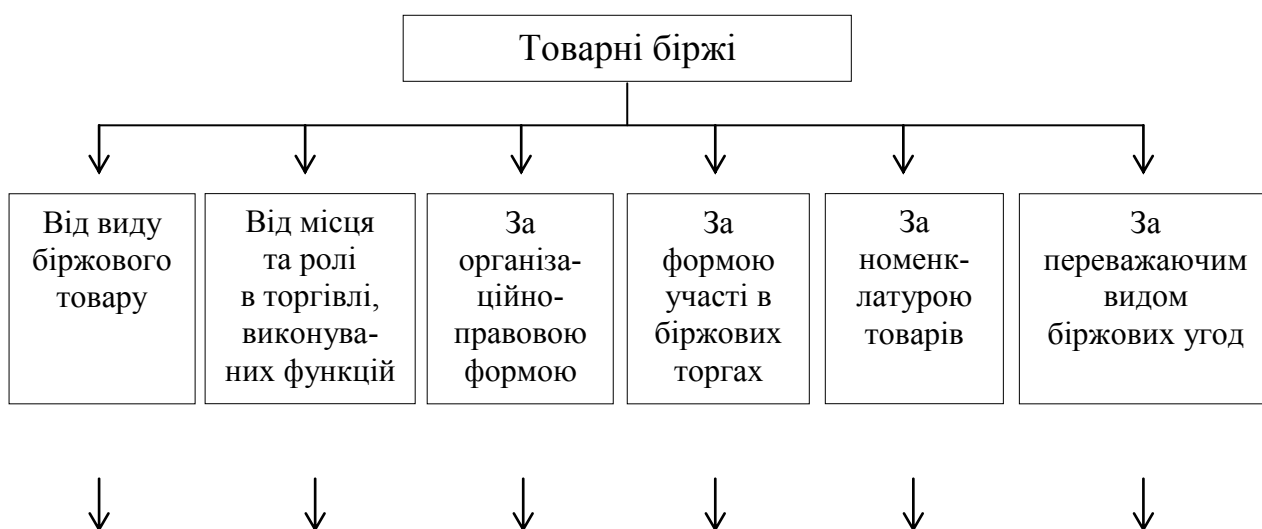
Номер етапу	Часові межі	Характеристика етапу

Завдання 2

Дайте визначення поняття «товарна біржа», охарактеризуйте це поняття в різних аспектах (організаційному, економічному, юридичному). Наведіть основні функції бірж.

Завдання 3

Наведіть класифікацію бірж за різними критеріями, охарактеризуйте кожен вид біржі. Відповідь оформіть у вигляді таблиці.

Завдання 4

Назвіть та охарактеризуйте учасників біржових торгів, визначте їх основні функції в процесі біржової угоди на ринку.

Контрольні запитання

1. Назвіть допоміжні функції бірж.
2. Із яких коштів формується статутний фонд біржі?
3. Перерахуйте права, які мають члени товарної біржі.
4. Які функції у брокерів?
5. Які органи здійснюють управління товарною біржою? Які існують спеціальні підрозділи?

ТЕМА 2. РЕГУЛЮВАННЯ БІРЖОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Мета заняття : вивчити основні аспекти регулювання біржової діяльності, ознайомитися з основними поняттями.

Методичні рекомендації до вивчення теми

1. При вивченні теми визначте мету та механізм регулювання біржової діяльності.
2. Ознайомтеся з основними поняттями.
3. Охарактеризуйте державні та недержавні методи регулювання, принципи та основні ознаки саморегулювання.
4. Ознайомтеся із правовими умовами створення та діяльності бірж в Україні, порядком створення та реєстрації товарної біржі.
5. Визначте основні принципи діяльності товарних бірж, їх права та обов'язки.
6. З'ясуйте особливості біржового регулювання в зарубіжних країнах.

Для контролю знань студентів та перевірки рівня підготовки до практичного заняття пропонується відповісти на такі запитання:

1. Визначте зміст регулювання біржової діяльності.
2. У чому полягає зміст правового та інформаційного забезпечення біржової діяльності?
3. Чим відрізняється державне та регулювання та саморегулювання?
4. На яких законодавчих документах базується регулювання біржової діяльності?
5. Охарактеризуйте поняття «внутрішньобіржові нормативні акти».

Завдання 1

Дайте визначення таких понять:

- зовнішнє регулювання біржової діяльності;
- внутрішнє регулювання біржової діяльності;

- зовнішнє регулювання;
- саморегулювання.

Завдання 2

Визначте основні риси державного, змішаного регулювання та саморегулювання. Дані наведіть у формі таблиці.

Державне регулювання	Саморегулювання	Змішане регулювання

Завдання 3

Користуючись Законом України «Про товарну біржу», визначте правові умови створення, реєстрації та діяльності товарних бірж на території України.

Визначте права та обов'язки товарних бірж.

Завдання 4

Визначте основні внутрішньобіржові нормативні акти та їх структуру. Дані оформіть у вигляді таблиці.

Нормативні акти	Структура

Завдання 5

Визначте особливості біржового регулювання в інших країнах. Визначте спільні та відмінні риси. Надайте письмову характеристику.

Контрольні запитання

1. Дайте класифікацію методів біржового регулювання. У чому полягає їх суть?

2. Які основні поняття регулюються ЗУ «Про біржову діяльність»?
3. Охарактеризуйте основні обов'язки товарних бірж.
4. Перерахуйте органи державного регулювання біржової діяльності.
5. Яке майно належить товарній біржі?

Тема 3. БІРЖОВІ УГОДИ

Мета заняття: вивчити основні поняття стосовно біржових угод, навчитися розпізнавати їх та характеризувати кожен вид.

Методичні рекомендації до вивчення теми

Для вивчення даної теми необхідно знати, що таке біржовий товар, яким вимогам він повинен відповідати. Вміти розрізняти біржовий товар по класам. Знати основні поняття про біржові угоди, їх види, ознаки та характеристику кожного з них.

Для контролю знань студентів та перевірки рівня підготовки до практичного заняття пропонується відповісти на такі запитання:

1. Що є характерними рисами речовинних біржових товарів?
2. Надайте характеристику біржової угоди з організаційної сторони.
3. У чому полягає зміст біржової угоди?
4. За якими ознаками класифікуються біржові угоди?
5. Які переваги ф'ючерсних контрактів?

Завдання 1

Дайте визначення «біржовому товару» та перерахуйте його характерні риси.

Завдання 2

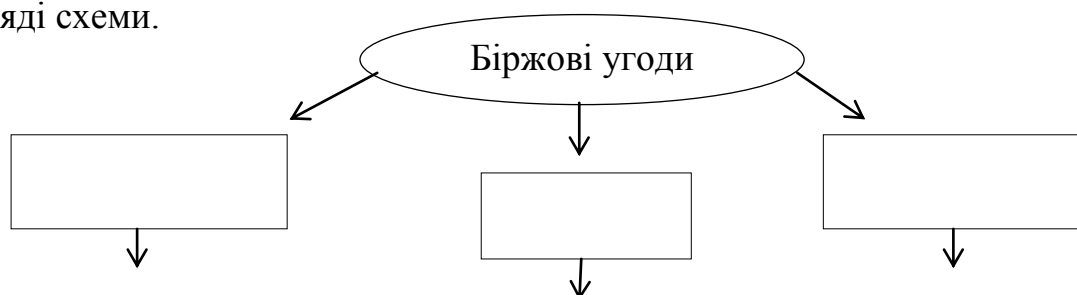
Перерахуйте основні класи біржових товарів. Дайте їм коротку характеристику. Відповідь подайте у вигляді таблиці.

Основні класи біржових товарів

Назва класу	Характерні риси товарів

Завдання 3

Дайте визначення поняття «біржова угода». За якими ознаками і як класифікуються біржові угоди? На які види поділяються біржові угоди? Дайте їм детальну характеристику (сутність, на які види поділяються) у вигляді схеми.

Завдання 4

Письмово охарактеризуйте форвардні та ф'ючерсні контракти, зробіть порівняльну характеристику, визначте відмінності.

Контрольні запитання

1. Що перевіряють під час якісної стандартизації біржових товарів?
2. Яким умовам повинна відповідати угода, щоб вважатися біржовою?
3. Перерахуйте, на які види поділяються угоди з премією.
4. Які угоди укладають не з метою купівлі-продажу товару, а для його страхування від зміни ціни?
5. Які параметри охоплює стандартизація біржового контракту?

ТЕМА 4. ОПЦІОННІ УГОДИ

Мета заняття: вивчити сутність опціонних угод, їх види, основні поняття пов'язані з ними.

Методичні рекомендації до вивчення теми

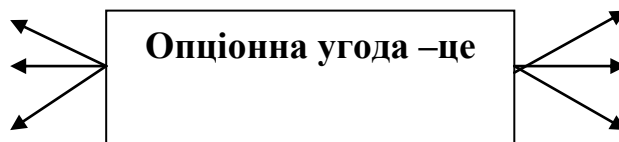
Для вивчення теми необхідно ознайомитися з поняттям опціонних угод, вивчити основні види. Охарактеризувати опціон на продаж та опціон на купівлю. Визначити сторони, що беруть участь в опціонних угодах. Вивчити класифікацію опціонів за терміном та цінами виконання.

Для контролю знань студентів та перевірки рівня підготовки до практичного заняття пропонується відповісти на такі запитання:

1. Що таке опціонна угода? Де їх використовують?
2. Що таке опціонна премія? Для чого її використовують?
3. За якими ознаками класифікують опціони?
4. Хто такі продавці та покупці опціонів?
5. Визначте нормативні акти, що регулюють діяльність опціонних угод.

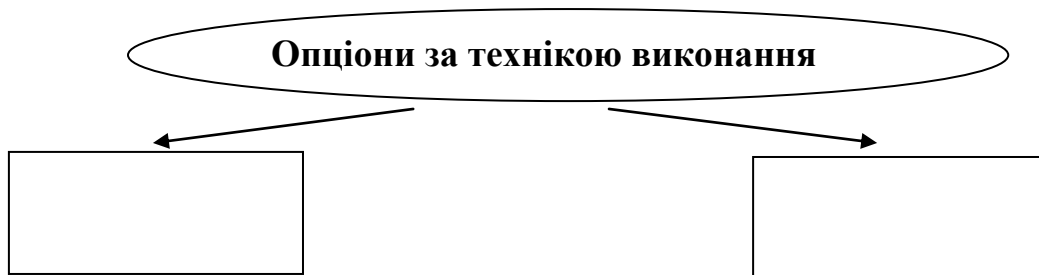
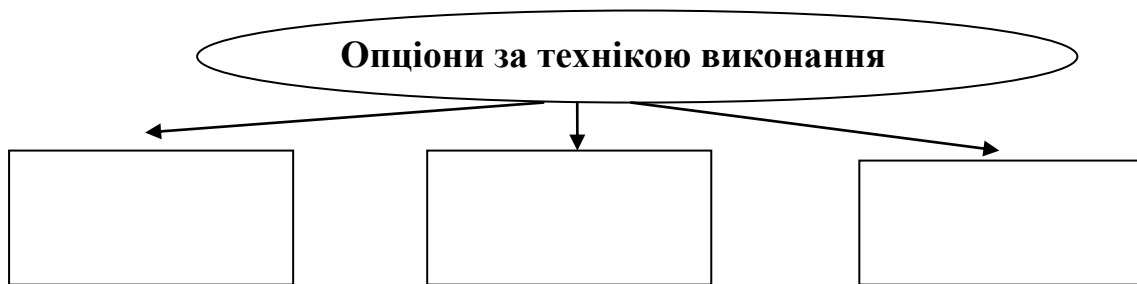
Завдання 1

Заповніть схему, визначивши поняття опціонних угод та їх основні риси.

Завдання 2

Наведіть класифікацію опціонів за технікою та терміном виконання. Дайте визначення основних видів. Дані наведіть у формі схеми:

Завдання 3

Охарактеризуйте письмово такі поняття: «опціон при грошах», «опціон без грошей», «опціон при своїх». У чому полягають відмінності між ними?

Контрольні запитання

1. Що таке опціонна премія? Від чого залежить її розмір?
2. Дайте визначення поняття «базовий актив». Охарактеризуйте покупця та продавця базового активу.
3. Охарактеризуйте права та обов'язки покупця опціону.
4. Що таке справжня цінність опціону? Як вона вимірюється?
5. Що таке тимчасова цінність?

Тема 5. Ф'ЮЧЕРСНИЙ РИНОК

Мета заняття: навчитися розрізняти операції, з яких складається біржова торгівля на ф'ючерсному ринку.

Методичні рекомендації до вивчення теми

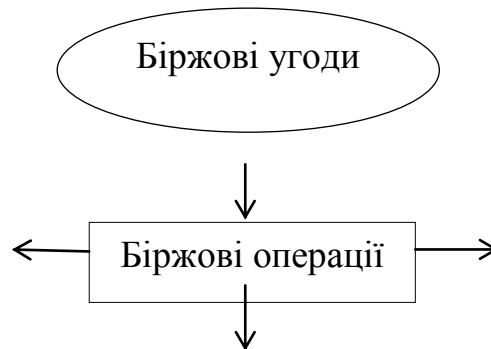
Для вивчення теми необхідно знати, які операції виконуються в процесі укладання біржових угод, в чому їх сутність та відмінності. У чому полягає вартість ф'ючерсного контракту та від чого вона залежить.

Для контролю знань студентів та перевірки рівня підготовки до практичного заняття пропонується відповісти на такі запитання:

1. Які існують біржові операції в процесі біржової торгівлі?
2. Що таке хеджування продажем?
3. Які має переваги та недоліки хеджування?
4. Що включає в себе 3-й етап розрахунку купівлі-продажу ф'ючерсного контракту?
5. На скільки видів і на які саме поділяється маржа?

Завдання 1

Перерахуйте та охарактеризуйте, які біржові операції здійснюються під час укладання біржових угод. Відповідь подайте у вигляді схеми.

Завдання 2

Дайте визначення поняття «хеджування». На які типи поділяють хеджування, в чому їх відмінності? Перерахуйте переваги та недоліки хеджування. Відповіді оформіть у вигляді таблиці.

Завдання 3

Перерахуйте основні етапи розрахунків з купівлі-продажу товару та охарактеризуйте кожен з них.

Завдання 4

Дайте визначення поняття «маржа». На які види вона поділяється, що в них спільного?

Контрольні запитання

1. Із якою метою здійснюються спекулятивні операції?
2. Хто найчастіше користується технікою короткого хеджування товарів?
3. Як впливає базис на хеджування?
4. Скільки складає ставка початкової маржі?

ТЕМА 6. ОРГАНІЗАЦІЯ ТА ТЕХНОЛОГІЯ БІРЖОВОЇ ТОРГІВЛІ

Мета заняття: ознайомитися з технологією ведення біржової торгівлі, основними правилами, вивчити техніку ведення аукціонів та їх різновиди.

Методичні рекомендації до вивчення теми

Для вивчення теми необхідно ознайомитися з такими поняттям, як аукціон, його видами. Вивчити методологію організації біржової сесії, її учасників, правила організації сесійної зали, правила ведення торгів. Також необхідно ознайомитися з порядком встановлення та зняття товарів з торгів та процедурою надання заявки на купівлю-продаж. Користуючись «Правилами біржової торгівлі на Українській універсальній біржі», ознайомтеся з порядком ведення угод на купівлю-продаж ф'ючерсних контрактів.

Для контролю знань студентів та перевірки рівня підготовки до практичного заняття пропонується відповісти на такі запитання:

1. Що таке аукціон? Де проводяться аукціони? Які особливі риси аукціонів ви знаєте?
2. Чи поділяються аукціони на види? На які саме та за якими ознаками?
3. Дайте визначення понять: біржова сесія, ціна закриття, біржова угода, електронні торги.
4. Охарактеризуйте основні методи ведення торгів.
5. Якими показниками характеризуються біржова торгівля?
6. Перелічіть основні параметри торгівельної сесії.
7. Що є предметом біржової угоди?

Завдання 1

Надайте перелік складових наступних ознак біржових торгів: операції біржових торгів, методи біржових торгів, форми біржових торгів. Основну інформацію занотуйте.

Завдання 2

Дайте характеристику Системі електронних торгів (СЕЛТ): визначте основних учасників, технології ведення таких аукціонів.

Завдання 3

Визначте основні форми біржового аукціону. Дані занесіть до таблиці:

Форма аукціону	Характеристика
1.	
2.	
3.	
4.	

Завдання 4

Перелічіть параметри торгівельної сесії та надайте їх характеристику.
Дані наведіть у вигляді схеми:

Завдання 5

Користуючись «Правилами біржової торгівлі на Українській універсальній біржі» визначте основні вимоги до біржових залів. Основну інформацію занотуйте.

Завдання 6

Визначте головні вимоги до укладання заявок на купівлю-продаж та біржових угод.

Заявка
↓

1.

Біржова угода
↓

1.

Завдання 7

Охарактеризуйте етапи процесу купівлі-продажу ф'ючерсних контрактів. Дані наведіть у вигляді таблиці.

Етап	Характеристика
1.	

Контрольні запитання

1. Який основний документ встановлює принципи функціонування біржової торгівлі?
2. Перерахуйте основні операції біржових торгів. У чому полягає їх суть?
3. У чому полягають відмінності між англійською та голландською формами біржових торгів? Яка форма характерна для Української біржової торгівлі?
4. Охарактеризуйте основні правила ведення біржової сесії.
5. На вашу думку, з якою метою «Правилами біржової торгівлі на Українській універсальній біржі» передбачено правила облаштування залів для біржових торгів? Чи є це необхідним?

Тема 7. БРОКЕРСЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ

Мета заняття: ознайомитися з організаційно-правовою основою створення і функціонування брокерської фірми.

Методичні рекомендації до вивчення теми

Для вивчення теми необхідно знати з чого складається брокерська фірма, які основні види послуг та договорів вона надає. У чому полягає зміст кожного договору. Як розрахувати доходи брокерської фірми, за якими параметрами це здійснюється? Користуючись показниками ефективності брокерської діяльності, навчитися розраховувати брокерську винагороду.

Для контролю знань студентів та перевірки рівня підготовки до практичного заняття пропонується відповісти на такі запитання:

1. Перерахуйте організаційні форми біржового посередництва. Дайте їх визначення.

2. Для чого укладається договір на брокерське обслуговування?
3. Що є спільного між угодою дорученням та договором на брокерське обслуговування?
4. Які умови повинні бути зазначені при оформленні доручення?
5. У чому полягає брокерська винагорода?

Завдання 1

Дайте визначення поняття «брокерська фірма». Перерахуйте основні завдання та функції, які вона виконує.

Завдання 2

Охарактеризуйте договір на брокерське обслуговування та угоду-доручення. Зробіть їх порівняльну характеристику. Відповідь оформіть у вигляді таблиці.

1. Характеристика договорів	
Договір на брокерське обслуговування	Угода-доручення
2. Порівняльна характеристика договорів	
Спільне	Відмінне

Завдання 3

Що таке брокерська винагорода? У яких формах вона існує? Від чого вона залежить?

Завдання 4

Перерахуйте та опишіть показники, за якими визначається ефективність брокерської діяльності. Відповідь оформіть у вигляді таблиці.

Назва показника	Сутність показника
1.	
2.	
3.	
4.	

Контрольні запитання

1. За які кошти фінансується діяльність брокерської фірми?
2. У чому полягає особливість договору на брокерське обслуговування?
3. Що є гарантією для брокера для початку виконання договору-доручення?
4. Що повинна передати клієнтові брокерська фірма в кінці їх співпраці?
5. Які доручення може виконувати брокер?

ТЕМА 8. ФОНДОВИЙ РИНОК І ЙОГО УЧАСНИКИ

Мета заняття: вивчити основи діяльності фондового ринку, класифікацію та основні принципи його функціонування.

Методичні рекомендації до вивчення теми

Для вивчення теми необхідно ознайомитися з поняттям фондового ринку, видами його класифікації. Визначити загальні принципи функціонування організованого ринку цінних паперів та його функції як комерційної структури – загальноринкові та специфічні. Ознайомитися з основними учасниками ринку цінних паперів – емітенти та інвестори. Навести класифікацію інвесторів за ознаками. Визначити професійних учасників фондового ринку. З'ясувати функції учасників, які обслуговують фондовий ринок.

Для контролю знань студентів та перевірки рівня підготовки до практичного заняття пропонується відповісти на такі запитання:

1. Що таке фондовий ринок? За якими ознаками його класифікують?
2. Дайте визначення поняття «ринок цінних паперів». Із яких частин він складається?
3. Хто є учасником ринку цінних паперів? На які групи вони поділяються?
4. За якими ознаками класифікують інвесторів?

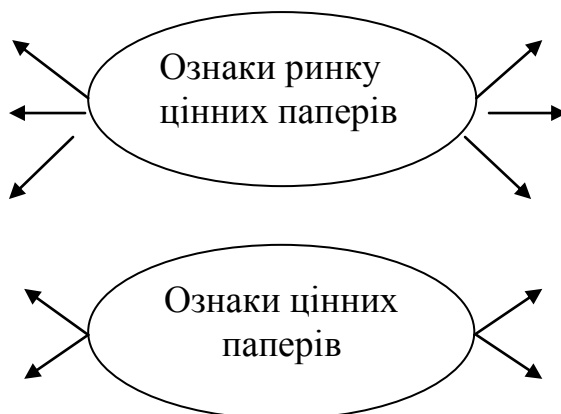
Завдання 1

Наведіть класифікацію ринку цінних паперів за основними ознаками. Дані зобразіть у вигляді таблиці:

Ознака класифікації	Вид	Характеристика
1. За терміном обігу	Грошовий	В обігу в основному перебувають боргові зобов'язання
	Капітальний	В обігу переважно інструменти власності – акції, середньо- та довгострокові боргові зобов'язання.
2.		

Завдання 2

Охарактеризуйте основні функції ринку цінних паперів та власне цінних паперів. Дані наведіть у вигляді схеми:

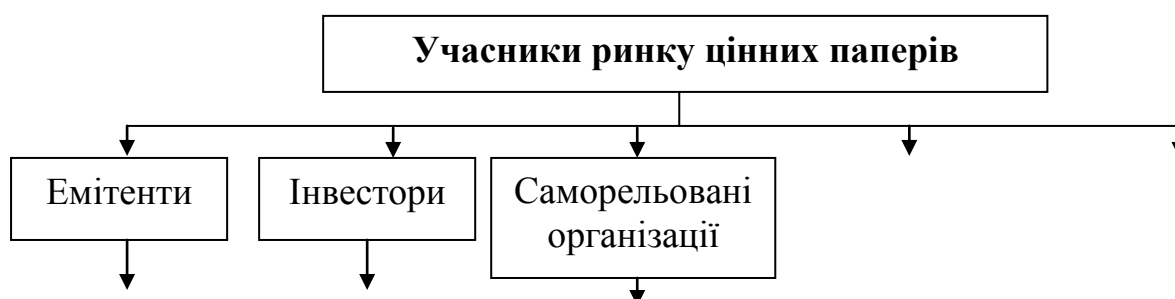

Охарактеризуйте функції ринку цінних паперів. Дані з поясненнями наведіть у вигляді таблиці:

Функції ринку цінних паперів	
Загальноринкові	Специфічні
1.	1.

Завдання 4

Доповніть схему учасників ринку цінних паперів.

В економічній літературі переважно виділяють чотири основні суб'єкти (учасники) фондового ринку. Перелічіть їх та аведіть характеристику.

Завдання 6

Наведіть класифікацію інвесторів за основними ознаками. Дані занесіть до таблиці

Ознака класифікації	Вид інвестора	Характеристика
1. За спрямованістю основної господарчої діяльності	<i>Індивідуальний</i>	Конкретна юридична або фізична особа, що здійснює інвестиції для розвитку своєї основної господарчої діяльності
	<i>Інституціональний</i>	Юридична особа – фінансовий посередник, що акумулює засіб індивідуальних інвесторів і здійснює інвестиційну діяльність, спеціалізовану на операціях
2.		

Контрольні запитання:

1. У чому різниця між місцевим та національним фондовим ринком? За якою ознакою ці види відокремлені?
2. Охарактеризуйте біржовий та позабіржовий ринки. Які особливості належать позабіржовому ринку? Що таке «бичачий» та «ведмежий» ринки?
3. У чому полягає основна відмінність ринку цінних паперів?
4. Які специфічні функції ринку цінних паперів ви можете назвати?
5. Хто належить до побічної групи учасників фондового ринку?

Тема 9. ФОНДОВА БІРЖА

Мета заняття: вивчити основні поняття, що стосуються фондової біржі, ознайомитися з технологією біржового процесу.

Методичні рекомендації до вивчення теми

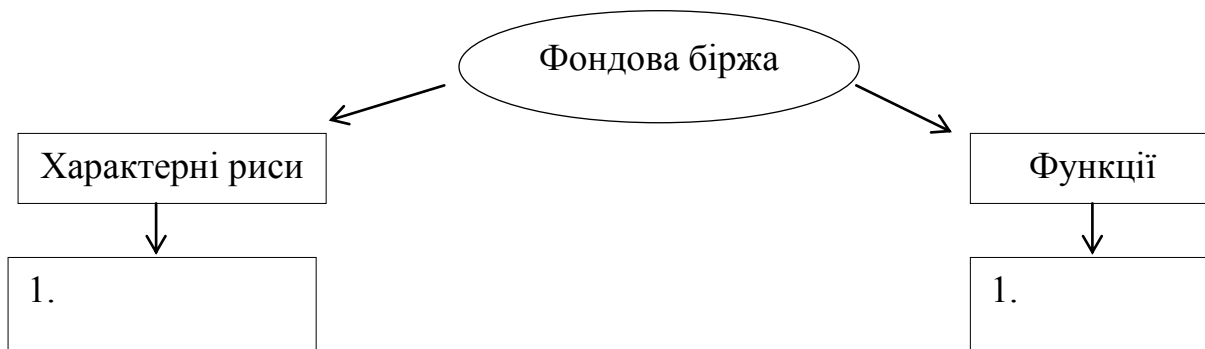
Для вивчення даної теми необхідно знати основні поняття, риси та функції фондової біржі, порядок проведення біржового процесу на фондовій біржі. Основні складову біржових угод. Застосування індексів на фондовому ринку.

Для контролю знань студентів та перевірки рівня підготовки до практичного заняття пропонується відповісти на такі запитання:

1. У чому полягає роль фондової біржі в економіці країни?
2. Наведіть порядок проведення біржових операцій на фондовій біржі.
3. Назвіть основні функції фондової біржі.
4. Перерахуйте основні параметри угоди з продажу цінних паперів.
5. Що характеризує індекс на фондовому ринку?

Завдання 1

Дайте визначення поняття «фондова біржа». Перерахуйте основні характерні риси та функції фондової біржі. Відповідь подайте у вигляді схеми.

Завдання 2

Складіть принципову схему технології біржового процесу на фондовій біржі. Опишіть обов'язкові складові біржової угоди на купівлю-продаж цінних паперів.

Завдання 3

Дайте визначення поняття «індекс фондового ринку». Що він характеризує, для чого його застосовують на фондовому ринку? Дайте розгорнуту письмову відповідь.

Контрольні запитання

1. Назвіть основні характеристики класичної фондової біржі.
2. Чи реєструються угоди, укладені на біржі? Як саме?
3. З чого починається проведення біржової операції на фондовій біржі?
4. Для чого потрібний індекс?
5. На які групи поділяються індекси?

ТЕМА 10. ОСНОВИ ФУНКЦІОНУВАННЯ ВАЛЮТНОЇ БІРЖИ

Мета заняття: вивчити основні ознаки та поняття функціонування валютної біржі.

Методичні рекомендації до вивчення теми

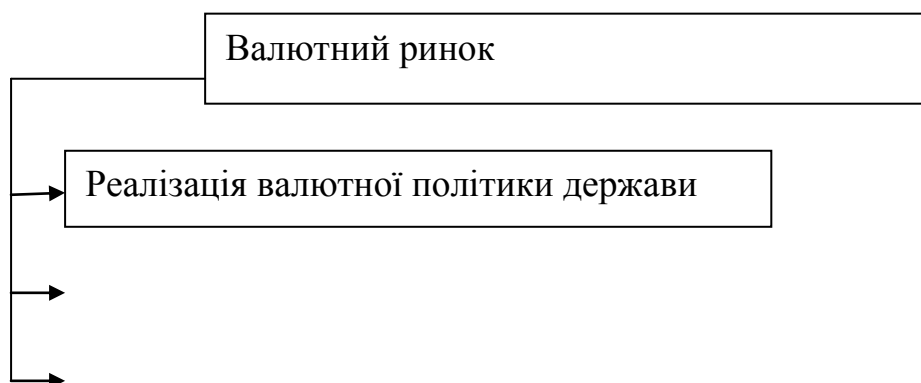
Охарактеризувати поняття, функції та суб'єкти валютного ринку. Ознайомитися з етапами становлення валютного ринку України. Визначити органи валютного регулювання в Україні, місце, яке посідає Українська міжбанківська валютна біржа. Вивчити види та порядок укладення угод на валютній біржі, види валютних операцій.

Для контролю знань студентів та перевірки рівня підготовки до практичного заняття пропонується відповісти на такі запитання:

1. Що таке валютний ринок у широкому розумінні?
2. Із якої події почалося формування власне українського валютного ринку?
3. Хто належить до суб'єктів валютного ринку України?
4. Що таке Українська міжбанківська валютна біржа?
5. Які угоди укладають на валютних біржах?

Завдання 1

Наведіть визначення поняття «валютний ринок» та його основні функції. Дані зобразіть у вигляді схеми:

Завдання 2

Охарактеризуйте суб'єктів валютного ринку. Наведіть їх характеристики. Які з них, на вашу думку, є ключовими?

Завдання 3

Користуючись лекційним матеріалом та літературними даними, сформулюйте основні етапи становлення валютного ринку України. Дані оформіть у вигляді таблиць:

Етап	Характеристика
1. Період СРСР	В Україні валютний ринок був представлений Держбанком та Зовнішекономбанком (ЗЕБ) СРСР.

Завдання 4

Наведіть основні характерні ознаки Української міжбанківської валютної біржі. Хто може бути її членами? У чому полягають її основні функції?

Завдання 5

Охарактеризуйте види біржових угод та термінових валютних угод. Наведіть послідовну характеристику схеми укладання валютних операцій на біржі.

Контрольні запитання

1. У чому полягає основна функція валютного ринку?
2. Які нормативно-правові акти є основами формування українського валютного ринку?
3. Хто наділений найширшими повноваженнями у сфері регулювання валютного ринку України?
4. У чому полягає різниця між ф'ючерсним та форвардним контрактом? У чому полягають особливості ф'ючерсної угоди?
5. Що таке угода «своп»? У чому її особливості?

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

Законодавчі акти та нормативні документи

1. Про товарну біржу : Закон України № 1956-XII (зі змінами і доповненнями) від 10.12.1991 // Відомості Верховної Ради України. – 1991. – № 11. – 83 с.
2. Про цінні папери та фондовий ринок : Закон України № 3480-IV від 23.02.2006 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2006. – № 31. – 268 с.

Основна література

1. Біржова діяльність: навчальний посібник / В. І. Крамаренко, Б. І. Холод, Ю. Н. Воробйов та ін. ; за ред. В. І. Крамаренко. – К. : ЦУЛ, 2003. – 264 с.
2. Дудяк Р. П. Організація біржової діяльності: основи теорії і практикум : навчальний посібник / Р. П. Дудяк, С. Я. Бугіль. – 2-е вид., доп. – Львів : Новий світ-200, Магнолія плюс, 2003. – 360 с.
3. Сохацька О. М. Біржова справа : підручник / О. М. Сохацька. – 2-е вид., змін. й доп. – Тернопіль : Карт-бланш, К. : Кондор, 2008. – 632 с.

Додаткова література

1. Глущенко В. В. Рынок ценных бумаг и биржевое дело: системный подход / В. В. Глущенко. – М. : Крылья, 1999. – 216 с.
2. Дегтярева О. И. Биржевое дело : учебник для вузов / О. И. Дегтярева. – М. : ЮНИТИ-ДАНА, 2000. – 679 с.
3. Диго С. Н. Биржевая деятельность : учеб. пособие / С. Н. Диго, С. С. Диго. – М. : УРАО, 1997. – 200 с.
4. Дмитрук Б. П. Організація біржової діяльності в агропромисловому комплексі : навч. посібник / Б. П. Дмитрук. – К. : Либідь, 2001. – 344 с.
5. Суторміна В. М. Фінансовий ринок : навч.-метод. посіб. / В. М. Суторміна, Н. В. Дегтярьова. – 2-е вид. – К. : КНЕУ, 2008. – 176 с.
6. Товарні біржі в Україні: аналіз діяльності, законодавче поле, перспективи розвитку / за ред. П. Т. Каблука та О. М. Шпичка. – К. : Віпол, 1997. – 278 с.
7. Уткин Э. А. Новые финансовые инструменты рынка / Э. А. Уткин. – М. : Интел-Синтез, 1997. – 112 с.

Навчальне електронне видання
комбінованого використання
Можна використовувати в локальному та мережному режимах

БІРЖОВА ДІЯЛЬНІСТЬ

Методичні вказівки та завдання для практичних занять

Укладачі:

ОДАРЧЕНКО Андрій Миколайович

СПОДАР Катерина Вікторівна

ЛІСНІЧЕНКО Олена Олександрівна

Відповідальний за випуск зав. кафедри товарознавства, управління якістю та екологічної безпеки канд. техн. наук, проф. М.С. Одарченко

Техн. редактор А.О. Гончарова

План 2016 р., поз. 78/124

Підп. до друку 07.12.2017 р. Один електронний оптичний диск (CD-ROM); супровідна документація. Об'єм даних 0,75 Мб Тираж 10 прим.

Видавець і виготівник

Харківський державний університет харчування та торгівлі
вул. Клочківська, 333, Харків, 61051.

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 4417 від 10.10.2012 р.